

İsaxan İSAXANLI,
Xəzər universitetinin prorektoru

Nəriman orta məktəbi bitirib Bakıya gəldi. İmtahan verib Azərbaycan Dövlət Universitetinin fizika fakültetinə qəbul oldu. Əslində, həle orta məktəbin son illərində oxuduğu zaman o, adəbiyyatı olmaq arzusunda idi və adəbiyyat fakültəsinə qəbul olmağa hazırlaşdı. Ailesində fizikanın xüsusi yeti yeri vardı. Nərimanın valideyinə vaxtılı eley onun oxuduğu kənd orta məktəbində fizika mülliimi işləmisi dildi. Onlar həle tələbə iken Bakıda, Azərbaycan Pedaqoji İnstitutundan tanış olmuş və ali məktəbi bitirir kimi da evlənmişdilər. Həle on yanında iken Nərimanın atası faciəli şəkildə dünyasını dəyişmiş, bundan sonra anası da artıq həmin məktəbdə işləyə bilməmiş və üümüyyətə, mülliimlik sənətinə son verib özünü tamamilə usaqlarına həsr etmişdi. Valideynlerinin fizikaya olan xüsusi sevgisinə sonra Nərimanı da "yoldan çıxartmış" və o da fizika fakültəsinə qəbul olmuşdu.

Nəriman Bakıda tələbə yaşıqançana qalırdı. Geldiyi ilk günlərdə evləri, doğmaları, xüsusen onas üçün çox dərixdirdi. Bi ayrlığa dəzmək artıq mümkinüz bür həl almışdı. Yaxın dostu Murad onun çox dərixdığını görür və bunun keçəri bir hiss olduğunu başa salmağa çalışırdı. Murad yaşa Nərimandan xeyli böyük idi. O, hərbi xidmətinə başa vurduğundan və bir neçə il de işlədikdən sonra ali məktəbə qəbul olmuşdu. Yaş forqı olsa da, onlar arasında əsl dostluq münasibətləri yaranmışdı.

Muradın bütün cəhdlərinə baxma-yaraq. Nərimanı sakitləşdirmək müm-kün olmuşdı. Nəhayət, bir gün hec ki-mə xəbər vermadən, Nəriman qatarə bilet alıb evlərinə qayıtdı. Şəhər həyatına alıxa bilməyə Nəriman ona qəder dərixdirdi, ki, ali məktəbi atmaq qərə-nə galımdı. O bu fikrini böyük qarda-şı Firudinə deməyə çəkisində, anasına aćı və anasının heç gözləməyi təpkisi ilə qarşılaşdı. Buna baxmayaraq, Bakıda elə dərixdiməki ki, anasının ne dediyi, qardaşının da ne deyəcəyi onu ciddi narahat etmirdi və o, qora-rında israrlı göründürdü. Axsəm evo-ğeləndə anası her şeyi Firudinə danışdı. Firudin övvəlcə Nərimanı məsləhət yolu ilə başa salmağa çalışırdı. Lakin buna nail olra bilməyəcəyini hiss edib onu danlamaya, məzəmmət etmeye başladı. Bi cəhdinən de baş tutma-cağının görendən sonra o, veziyəti bir müddət öz axarına/buraxmaq qara-rına gəldi və anasından da xahiş etdi ki, bir neçə gün Nərimanıla bu haqqda heç bir səhəbat eleməsin. Firudin'in bu taktikası tezliklə öz behərinə verdi. Kondə, xüsusən de orta məktəb yolaşları arasında belə bir xəber dolasmağa başlaşırdı ki, Nəriman universitet-

O SƏNİ SEVİRDİ

(Hekayə)

de oxuya bilmədiyi üçün, qovulub. Kənd camaati arasında yayılan bu əsəssiz şayiq Nərimanın çox yer elədi və o, yəni hec kimi deməden sakitə biletinti alıb Bakıya qayıtdı.

Neriman böyük hevəsle tohsilini davam etdirməye başladı. Elə bil baş verənlər onu dəha da hevəsindirmişdi, özü de hiss etdi ki, heyata baxışlı deyişmiş və özünü qisa müddət orzında qoşlənən yaşa dolmuş bir insan kimi aparmağa başlamışdı. Əvvəller bir az özündən razı kimi görünən, eli-nə düşən hər möqamda amiranlıyını nümayiş etdirməye çalışın Neriman indi hər şəxsi sakit, temkinlə yanışır, qrup yoldaşları ilə dəha xoş roftar edirdi. O, qrup nümayəndəsi olaraq, üzərinə düşən təskiliat işlərin yerinə yetirilməsində əvvəlki kimi, bir az sort və amirano görünən de, bütün burları elə etməyə çalışırdı ki, hec kimi-xətrinə dayaşın, hec kimi özündən incik salmasın.

* * *

Qruplarında Nərgiz adlı qarasın bir qız vardı. Nisbetən ucaboylu, ariq, qırıvıncı-qəsəbə Nərgizi gözəl adlandırmadı, lakin hedəndən artıq suyuşusunu bir qız idı. Danışığı, gülüşü, baxışları onun qolbinin temizliyindən, bir insan kimi səmimiyyətindən xəber verdi. Qızların əksəriyyətindən forqlı olaraq, yersiz zarafatlıdan hemişə uzaq olan, ağıllı, təbiətən sakit, sorusmasan dillənməyən bir qız olan Nərgiz elə ilk günlərdə Nərimanın diqqətini cəlb etmişdi. Deyəsan, Nərgiz de Nərimanı bigəna deyildi və imkan dündükən oğrun-oğrun ona baxsa da, münasibətlərində bunu qətiyyon sezdirmidi.

Nəriman payız semestrini başa vurdu. Tətil günlərində universitetin tələbə homkarları ittifaqının xətti ilə bir turist sefəri təşkil edilmişdi. Tələbələr xüsusü turist qatarı ilə həyata keçirilən 12 günlük sefər orzindo keçmiş Sovet İttifaqının bir neçə şəhərinə gəzmək imkanı oldı etmişdilər. Nəriman da bu sefər gedən tələbələr arasında idi. Onlar gecələr yol gedir, hər şəhər təzdən, saat 6-7 radələrində bir şəhərə çatırlırdı. Onların gəzdiyi şəhərlər arasında Kiyev, Lvov, Kişinyov, Minsk, Vilnius kimi şəhərlər də var idi. Bu sefər Nərimanın ilk "ciddi sefəri" idi və o, ilk dəfə idi, təkcə, ailəsindən uzaq bir sefərə çıxmışdı. Həmin sefərdən alıdı gənclik təsəssüratları Nərimanın həyat toçrubi qazanmasında xeyli rol oynamışdı. Səfərdən döndükən sonra Nəriman bir qəder də deyişmiş, yaşlı, müstəqilləşmiş, özünü artıq yuxarı kurs tələbələri kimi, daha sərbəst, daha inamlı aparırdı.

Yaz semestrinin ilk günləri idi. Mühəzirədən sonra, təməffüs vaxtı Nəriman dəhlizdə tekce dayanıb yeni dərsin başlanmasıనı gözlöyirdi. Kimso axardan ona yaxınlaşdı. Nəriman dö-nüb geriye baxdı. Nərgiz idi. "Xoş gördük, starosta" (Nəriman qrup nümayəndəsi id) və qrup yoldaşlarından bir çoxu, xüsusən de qızlar ona bəzən belə müraciət edirdilər) - deyə elini Nərimanə uzatdı. Nəriman el verdi və nədənə, birdən-birə cəsarətləndi, ani olaraq Nərgizin elini buraxmadı. Göz-ləmodayı, bir veziyətə qarşılaşan Nərgiz bir anlıq özünü itirən de, heç ne bürüzo vermedən elini geri çəkdi. Nəriman istədiyinə nail olmus bir gənc kimi, bir az özündən razı halda

dilləndi: "Xoş gördük, Nərgiz". Onlar şirin-şirin səhəbə edə-edə universitetin arxa tərəfindəki kiçik parka gəldilər və Onegin skameykasına bonzər bir skameyka eyleşdilər. Birdən Nərgiz həyocanlı halda: Vay, dərəcə gecikdi, qabı yazacaqlar, - deyə ayaq aqaldı. Əslində, dərsin başlanmasından artıq 20 dəqiqə keçmişdi və Nəriman bunu bili, Nərgizə baş-başa qalmadqan həzz alındı üçün üstünü vurmamışdı. O, yəni zərafat, yəri ciddi: Starosta man deyiləm, kim sən qaiq yazacaq? - deyə Nərgizin elindən tutdu. Nərgiz oturdu: Yaxşı, bi halda ki dərəcə getmedi, onda danış gərkə, seferin necə keçdi? - deyə elini geri çəkərək göz-lərini Nərimanı diki. Bu baxışında o qədər səmimilik var idi ki, o an Nəriman Nərgizi qucaqlayıb öpmek istədi, lakin təz də bu riskli fikrindən vazgeçdi. Amma o bu daqiqalarda Nərgizin digər qızlardan no qədər ferqli olduğunu, onun sesində xüsusi bir mələket, tebəssümündə xüsusi bir incəlik, baxışlarında xüsusi bir olduğunu bütün vərlili ilə, hətta bütün bedəni ilə hiss etdi. Hisslərindən bir az cəsa gələn Nəriman dilləndi: Bilirsən, Nərgiz, həyatında birinci dəfə id ki, belə uzun sefər çıxmışdım. Əvvəlcə bir az dərədim, amma bir-iki nəfərə dostlaşıdından sonra hər sey keçib getdi. Sən maraqlı bir hadisə danişirdi. Nərgizən digər qızlardan no qədər ferqli olduğunu, onun sesində xüsusi bir mələket, tebəssümündə xüsusi bir incəlik, baxışlarında xüsusi bir olduğunu bütün vərlili ilə, hətta bütün bedəni ilə hiss etdi. Hisslərindən bir az cəsa gələn Nəriman dilləndi: Bilirsən, Nərgiz, həyatında birinci dəfə id ki, belə uzun sefər çıxmışdım. Əvvəlcə onun cox tavəzökər olduğunu düşünürüm, sonra gərəkli ki, yox, bu adam, sadəcə olaraq, adəbiyyat fakültəsinə qəbul olub, amma adəbiyyatdan, üümüyyətə, xəbərsizdir. Ləp bizim Mirbala kimi! (Nərimanın qrup yoldaşı Mirbala bütün tələbələr arasında ən zoif oxuyan idi, onun, demək olar ki, fizikanın xəberi yox idi. Uşaqları bunu onun üzünə vurmasalar da, yeri gol-dikcə öz aralarında deyib-güldürdülər) Nərgiz özündən asılı olmayaq, uca-dan güldü. Nəriman davam etdi: "Men başa düşmürem, adəbiyyat fakültəsinde oxuyasan, poeziyanı sevmeyən, son gərek yemək yeyəndə de, çay içəndə de şirle yeyib-icəsen. Poeziya eşdir, sevgidir, aşiqılıkdir; eşsiz, sevgisiz de yaşaması olarmı?" Nəriman o qədər cəhərəslə dənəndi ki, Nərgiz ona manə olmaməq üçün nefesini içində çəkmək salah sakitə qulaq asıldı. Nəriman, sənki bir qədər əvvəl dediyi fikirlərinə əsaslandırmak üçün, bir-biri-nin ardına bir neçə sevgi şəiri de-dikdən sonra fikirli-fikirli: Nə iso, - deyib mövzunu bir qədər deyişdi: "Ammə açığını deyim ki, səfərin sonuna yaxın omelli-başlı darixmaga başlamışdım". Bu zaman Nərgiz onun sözünü kəsdi və袖, bir qədər də mənalı bir baxışla: Kimin üçün darixmədin, sər deyilse? - deyərək qısmışdı. Nəriman bir anlıq fikrə getdi və ürəyindən "elbette, sənin üçün" demək keçdi, amma nədənə: Düzü, on çox anam üçün darixirdim, - dedi.

Birinci kursu bitirəndən sonra, yadıda fiziki əməkla möşəl olmaq üçün bütün tələbələri Rusiyanın müxtəlif şəhərlərinə göndərdilər. Fizika fakül-təsinin tələbələrini Krasnodar vilayətine göndərmişdilər. Krasnodardan toxminən bir saatlıq məsafədə yerləşən bir kondə xüsusi döşərə salınmışdı və 150-a yaxın tələbə burada yerləşdirilmişdi. Tələbələrin osas işi kənd tosərrüfatı məhsulları (kolom, günbəxan, pomidor və s) akılmış tar-lalarla qulluq etmək, yaxşı məhsul yeq-tişişdən ibarət idi.

Her axşam işden girdikdən sonra tələbələr dincəlmək üçün diskotekalar təşkil edirdilər. Nərimangulin qrupundan olan üç nəfər: Elman, Kifayət, Xəyala tez-tez və hərəkətində Nərgiz diskotekaya gedirdi. Nəriman da gecələr diskotekaya gedir, özü rəqs etməsə də, kəndə durub rəqs edənlərə tamaşa edirdi. Bir dəfə diskotekaya maraqla qatmaq üçün xüsusi misiqi çalındı, "bayaz rəqs" elan edildi. Bu rəqs ifa ediləndə, bir qayda olaraq, qızlar oğlanları rəqse dəvət etməli idilər. Oğlanlar bir kənarə çəkilib kimin onları dəvət edəcəyini maraqla gözlöyirdilər. On-suz da çox nadir həllərdə rəqs edən Nəriman sakitə çəkilib bir yanda dəyəndi. Qısa müddət orzında rəqs mey-dançası doldu, qızlar, sanki bir-birinin bəhsinə, oğlanları rəqse dəvət edirdilər. Qızlardan bazıları sevdikləri oğlanları, bəziləri dostlarını, bəziləri dərəməni də heç bir məqsəd gümdən, sadəcə, "dəstədən gəriyə qalmamاق üçün", ki-mi geldi dəvət edirdilər. Elman və Kifayət bütün gecəni dayanmadan rəqs edirdilər, hər misiqi çalıqça bir-birini dəvət edir, gecənin lozzotini çıxarırdılar.

Nərgizdə "bayaz rəqs" elan edildi. Birdən Elman, dəvət gözləmədən, özü Kifayətin qarşısında centlemensəyagı bəy ayorok onu rəqse dəvət etdi. Onun bu hərəkəti yanındakılardan elə xoşuna goldi ki, "Beyaz rəqs" olmasına baxmayaraq, onlar sənki bir-birinin bəhsinə, oğlanları rəqse dəvət edildilər. Gələn qızlardan bazıları sevdikləri oğlanları, bəziləri dərəməni də heç bir məqsəd gümdən, sadəcə, "dəstədən gəriyə qalmamاق üçün", ki-mi geldi dəvət edirdilər. Elman və Kifayət rəqs etdən sonra, gecənin lozzotini çıxarırdılar. Bu zaman Nərimanı da özündən asılı olmayaq, onlara baxış olını Nərgizə uzatdı. Onun bu hərəkətdən, deyə-sən, Nərgiz də xoşalı olmamış və elini Nərimanın qarşısında dəvət etdi. Nəriman həyatında birinci dəfə id ki, bir qızla bu şəkildə rəqs edirdi. Həyəcanda olları osir, ayaqları sözüne baxmayırdı. O, ollorının horarətindən hiss edirdi ki, Nərgiz də həyocanlıdır. Bedəni onun bedənəno dəyidikcə Nərgizin titim-titim titridiyindən hiss edən Nəriman bir az cəsarətlənərək sol olin-nın barmaqlarını Nərgizin sağ olin-nın barmagliları arasına taxdı, qarşı toraf-dən etiraz golmədi - bu, iki qolbin qo-vusması, iki ruhun birləşməsi idi.

Bu gecədən sonra Nərimanla Nərgiz hər gün birləşdikdə vaxt keçirirdilər. İyən qayıdır axşam yeməyini yeyəndən sonra onlar gah dütəngörünən yaxınlığında məsəyə toraf gedirdi, galədə qonşu kəndə gedən qara yol üstündə ucalanın tonha aqcaqayının altında oturub səhəb etdilər. Nərimannın sevdikləri şairlərdən dediyi sevgi şeirləri ilə müşayiət edilən bu görüşlər bazən saatlarca sürürdə.

(Davamı 9-cu səhifədə)

(Əvvəli 8-ci səhifədə)

Yay tətili sənə yetdi. Bakıya qayıtməq vaxtı gəlib çətdi. Axşam saat yeddi radolöründə qatar Minvəd stansiyasında dayandı. Burada elan etdilər ki, qatar bu stansiyada xeyli duracaq. Nəriman Nərgizlə bir qədər yalçın qalmış üçün (əslində, Nərgizin bu məqsəddən qotu xəbəri yox idi, bu, Nərimanın qurşması id) usqlarla döndürmə alıma bohanesi ilə qatardan xeyli uzlaşlaşdırılar. Nəriman qəsən vaxtı uzatmağa çalışır ki, qatar getsin. Nərgiz isə: Tez ol, birdən qatar gedər, - deyə onu telesməyə çağırırdı.

Xeyli dolasdıqdan sonra onlar çoxlu sayıda döndürmələrlə araları geri qayıtlılar. Amma artıq gec idi... qatar getmişdi. Nəriman no olacağını heç düşünenmişdən ürəyində sevinir. Nərgiz isə: İndi usqlar öz aralarında neler dənişir, - deyə çox narahat idi. Hələ, үstünlük, ona Bakıda atası qarsılayacaqdı. Nələrin baş verəcəyi, hansı söz-söhbətlərinə ola bileyicək belli idi. Nərgiz: Tez ol, bir şey fikirləş, - deyə, qara gözləri dolusunmuş halda Nərimana təzyiq edirdi. Nərimandan olsa, heç bir şey fikirləşməz, heç bir ol aramazdı. Lakin Nərgizin mənəvi eziyyət çəkdiyini gördürən və bir şey düşünük məcburiyyətində idi. O, məlumat bürəsundan bir qədər məlumat aldı və qarara gəldilər ki, növbəti stansiyada qatara çatmaq mümkündür.

Ciblindən olan pulları bir yere yığıb bir taksisi oturaraq növbəti stansiyaya - Qərqiyevsk stansiyasına getdi. Ancaq yənə get idi... qatar, artıq 10-15 dəqiqə olardı ki, bu stansiyadən da tərəpmişdi. Məsələ aydın idi. Oturub bundan sonra na edacıklarına qərar verəməli idilər. Bu stansiya yaşayış məntəqələrindən uzaq, sakit bir yerde yerləşdi. Bu səbəbdən onlar burada gecələməyin bir qədər təhlükəli olduğunu düşünerək, yeniden inşanların çox olduğu Minvəd stansiyasına qayıtlılar.

Səhərə yaxın saat 4-5 radolöründə min bir eziyyətə (əslində, Nəriman üçün bu çox xoş bir eziyyət idi) Minvəddan keçən Leningrad - Dərbənd qatarı ilə Dərbənde, oradan da avtobusla Bakıya gəldilər.

Bəlkə də, o vaxt Nərgiz Nərimanın hər seyi planlı şəkildə etdiyini bilsəydi, ondan möhkəm inciyordı, bəlkə də, öksinə, kim bilir?..

Dərs ili başlıdı. Nərimanla Nərgiz, yada olduğu kimi, istedikləri zaman, istedikləri qədər sərbəst görüşə biləsər də, bəzən dərəsnən, bəzən dərə vaxtı universitetin arxa tərəfindəki parka gedir, səhəbət edirdilər. Hətta bəzən (bu "bəzən"lər tez-tez olurdu) səhəbətə o qədər aludə olurlar ki, dərsət getmək belə yaddan çıxırı. Lakin bir ildən çox zaman keçməsindən baxmayaq Nəriman Nərgizə ona olan məhəbbəti haqqında bir kölmə də deyə bilməmişdi. O, bir neçə dəfə buna cəhd etdi, son anda cürrət etməmiş, ürəyindən keçənləri diliyənən gələnmişdi. Hərəkət gecələr cəsərətlərin, sabah mütləq onu sevdilərini deyəcəyini özüne söz verir, lakin, nedənsə, Nərgizin onun məhəbbətinə müsbət cavab verməyəcəyini düşünür, həyecan onu bürüyür və o, yənə surdur. Nəriman ürəyindən keçənləri yalnız şeirlərin diliyli ifadə edə bilirdi. Nərgiz isə bu sevgi dolu sözləri onun öz dilinənən eşidəcəyi an hər gecə xələmənən gətirir və on anın həyecanından bütün bədəni əsirdi.

Mayın 27-si Nərgizin doğum günü
idi. Telebə yoldaşları onu təbrik etmek üçün hediyə almağı və evlərinə gedib təbrik etməyi planlaşdırılmışdır. Bu onçox da Nərimannı planlaşdırırdı. Bu işdə ona Nərgizin yaxın rəfiqəsi - Nərimana qardaş gözü ilə baxan Türkən kəmək edirdi. Nəriman da Türkənnin xətrini çox istoyır, ona bir bacı kimi baxırırdı. Türkən Nərimannı dostu Mir-dəmətin xalası qızı idir və oglanlar arasında yaranmış bu dostluq münasibətləri Türkənla Nərimanı da bir-birinə yaxınlaşdırılmışdır. Türkən hor iki torofilo - həm Nərgiz, həm də Nərimanla dostluq etməsinə baxmayaraq, heç vaxt onların şəxsi münasibətlərinə qarışırı, bu haqda onların heç biri ilə açıq səhəbət etmir. Təbiəton da dedigədən, söz apartib-götürməkden uzaq olan Türkən bu məsələyə çox həssas yanaşırı, və kiminən tərəfini tutmaqdan çəkinirdi. Amma, indi bu ərefədə Türkən nəyə görəse, yaxşı mənədə, can-fəsilənən göstərir, Nərgizin doğum günüն təntənəli qeyd edilmiş üçün əlindən gələn etməyə çalışır, bu mə-

İmtahan sessiyası başa çatdı. Nəriman Gürçüstana - evlərinə getdi. Bir neçə gün kəndə qaldıqdan sonra canı sıxlıqla başlıdı. O, elə bil ruhunu Bakıda qoyub golmışdı. Nərimanı qarma-qarışq hissələr bürümüdü və çox narahat idi. O, heç vaxt dilinə almada da, Nərgizo dolicosinə vurulmuşdu. Nərgizin onun üçün nə qədər aziz bir varlıq olduğunu idindi - ondan aralı düşündürən hiss edirdi. Gündüzlər müyyəyin işlərə başı qarışığından darmışa vaxtı olmasa da, gecələr özüne yer tapa bilir, gizlilik yaşı axırdırdı. Bir dəfə Nərgizi yuxusunda görmüş və sohər yerdən duran kimi tölaş içində onunənin yanına qaçmışdı: "Bu gecə bir yaxın dostumu yuxumda görüyüm. O, suda boğulurdu, mən isə onu yoxlamışdım da, ona kömək edə bilədim, o boğuldı. Sen yuxuları yaxşı yoxsun, nənə, bu no deməkdir, mən bir şey söyleyir". Nənesi, onun başını sığallayaq: "Su aydınlaşdır, atam-anan, narahat olma", - deyərək onu sakitleşdirmişdi. Nəriman öz sevgisini açıq şəkildə Nərgizə etiraf etmediyi üçün gec-

O SƏNİ SEVİRDİ

sələdə Nərimanı hər cür həvəsləndirir, ona mənəvi destek verirdi.

Müxtəlif hediyələr almaq təklif edilər de, çox götür-qoydan sonra Nərimanın təklifi və həttə tekidi ilə bir üzük almaq qərəmənən gəldilər. On nəfəro yaxın qrup yoldaşı Sumqayıt Nərgizlə getdi. Qapının Nərgizin anası açıldı. Qonaqları gülər üzüle qarışlayandan sonra ömür yoldaşını söslədi: "Fikrot, Nərgizin telebə yoldaşları gəlib".

Fikrot müəllim çox ehtiramla hər kəsəli ayri-ayrı görüşdükdən sonra hamını süfrəyə davət etdi. Məclisin qızığın yerində, əvvəlcədən sərtləşdikləri kimi, Nəriman ayağa durdu və Nərgizin də ayağa qalxmasının xahiş etdi. Nərgizi təbrik etdikdən sonra üzüyü çıxardı və qrup yoldaşlarının alqış sədaları altında onun barmaqına keçirdi. Bu anda Nəriman özünü inanılmaz dərəcəde xoşbəxt hiss edirdi. O sanki Nərgizin barmaqına bir hədiyyə deyil, nişan üzüyə taxmışdı. Gözünün altıyla Nərgizə baxdı. Bu gözənləməz hədiyyə deyəsən çox gözənləməz olmuşdu. Nərgiz bir qədər çəş-bəş qaldı və qızarmış halda hamiya təşəkkür edib outurdu.

Bu hadisədən sonra Nərgiz bir neçə gün universitetə gəlmədi. Nəriman çox narahat idi. Bəlkə də, bu üzük məsələsi Nərgizin xoşuna gəlməmişdi və o, universitetə gələnməkən qrup yoldaşlarına, xüsusən da ona öz etirazını bildirirdi. Nəriman Nərgizin on günü yaxın dərəsə gəlməməsinə başqa mənəvə bilmirdi. Üstəlik, artıq imtahan sessiyası başlamışdı və Nərgiz ilk imtahanda da iştirak etməmişdi. Nəhayət, Türkən xəbər gotirdi. Bu xəbərdən sonra Nəriman, bir toroflən, rahat nəfəs aldı, digor tərəfdən do, ciddi narahat olmağa başladı. Türkənnən dediyinə görə, Nərgiz usaqlıdan ürək çatışmaşılığından eziyyət çekir. İndi, bu arada, xəstəlikdə xeyli siddətləndiyi üçün xəstəxanada yatırıldı. Ciddi baxıma alındığı üçün həkimlər yanına gəlməyə icazə vermirdilər.

gündüz özünü danılar, cəsarətsizliyinə görə özünü möhkəm qınayırdı.

Nahardan xeyli keçmişdi. Nəriman içəri girində nənəsinin namaz qıldığını görüb (bu, ilkindənamazı id), ona mane olmamaq üçün ayaq saxladı. Nədənsə bərdən ürəyində bir maraq oynadı və o durub poncordən nənəsinə tamaşa etməyə başlıdı. Nənəsi namazını bitirdi, namazlığını solğun ilə büküb çarpayının bir tərəfinə qoydu. O, otaqdan çıxandan sonra Nəriman içəri girdi, bir neçə dəqiqə səssizə oturdu və bərdən ayağa qalxıb çarpayıya yaxınlaşdı, nənəsinin namazlığını götürüb yero sordı. Ayaq üstə durub başını aşağı saldı, əllərini çal-çarpaç sinəsinə qoyub (o, nənəsinin horəkələrinin təkrar etməyə çalışır) dua etməyə başlıdı: "Ey nənəmin Allahı, ey yerin, gəyin sahibi, ürəyimi sono açıram. Mənə inam ver, mənə cəsərat ver ki, ürəyimi Nərgizə de aça bilim, onu sevdilərini söyleyə bilim".

Nəriman özünü tam boşaldıqdan sonra duasını qurtardı, namazlığı nə-

Sentyabrın 1-də Nəriman universiteti hamidən tez gəlmədi. Yavşayaq-yaşavaş qrup yoldaşları yığışmağa başladılar - Kifayət, Xeyala, Fəridə, Hikmət, Murad, Mirdəmət... O, gözlor ilə Nərgizi axtarırı. Bir qədər keçmədi, Türkən geldi. Nərimanın sualdolu nəzərləri ona dikildi. Türkən hamya həvəsiz şəkildə ümumi salam verdi, bir qədər susdu və bərdən iki əliylo üzünü tutaraq titrok soslu, bogula-boğula: "Nərgiz dünəyinə doyişdi". - dedi.

Həmi susmuşdu, heç kim heç ne deyə bilmirdi. Türkən Nərimanın toraf baxdı. Nəriman ildırım vurmış kimi yerindəcə donub qalmışdı. Rəngi ağappaq ağarmış, dodaqları qurmuşdu. Nəriman özünənəxələyə bilmedilər, göz yaşlarını kimso gərməsin deyə üzünü yana çevirdi, bir qədər aralandı. Türkən ona yaxınlaşaraq əhmaləqlərindən tutdu, göz yaşları içində, hiçqira-hiqçra dedi: "O səni çox sevirdi - özü de kimsənin sevə bilməyəcəyi qədər". Bu sözər Nərimannın bütün ruhunu titrəti, içində elə bil bir vulkan püşkündür, otrəfdiklərə heç bir məhal qoymadan, əllərini göylərə qaldırıb: Allah, mən sona nə etdim ki, mənə bu qədər zülm edirəm. Sevmək bu qədər güñahım?" - deyə göz yaşlarını içino axıdı.

Nəriman özünü itirmədi. Son zamanlarında qəlbindən baş qaldırımda olan Allah sevgisi və bütün varlığı ilə canından çox sevdviyi bondo sevgisi arasında çəşbaş qalmışdı. Amma onun Nərgizə olan sevgisi o qədər somimi, o qədər güclü id ki, özündən asılı olmayışdı, hətta Allaha sitom etməyə başlamışdı; o na deyəcəyini, na edəcəyini bilmirdi. İndi bircə şey bilirdi - tək qalmaq istoyırdı.

Metroya toraf getdi. 26 Bakı komissarı stansiyasında düşüb dəniz kənarına üz tutdu.

... Donizin ləpolorləri həyətdən bezmiş kimi, özünü sahilə çarpaçrağ ugumugum uguldalar, sanki intihar etmək istoyırdı ...

Aprel-may 2020-ci il
Buzovna.